

Palliatieve zorg in het verpleeghuis

**Samen zorgen voor kwaliteit van leven,
tot het einde**

Voorwoord

Voor veel bewoners betekent de verhuizing naar het verpleeghuis dat de gezondheid zo kwetsbaar is geworden dat we volop inzetten op welzijn en kwaliteit van leven. De zorg die hierbij hoort, heet palliatieve zorg. In deze brochure leest u wat u van onze palliatieve zorg mag verwachten en hoe wij deze zo goed mogelijk afstemmen op uw wensen en mogelijkheden. Dat doen we door voortdurend met u en uw naasten in gesprek te blijven, aandacht te hebben voor wat voor u belangrijk is en samen te kijken hoe we het u zo aangenaam mogelijk kunnen maken. Daarbij staat uw eigen regie – en die van uw naasten – centraal, van begin tot eind.

Wat is palliatieve zorg precies?

Palliatieve zorg start wanneer genezing of herstel niet meer mogelijk is. Alle zorg is voortaan gericht op zo hoog mogelijke kwaliteit van leven. Lichamelijke klachten zoals pijn en benauwdheid worden bestreden en er is veel aandacht voor psychische, sociale en spirituele vraagstukken. Samen worden dit de vier domeinen van palliatieve zorg genoemd.

Lichamelijk: palliatieve zorg is erop gericht om vervelende klachten, zoals pijn, benauwdheid, misselijkheid en een gebrek aan eetlust, te verminderen. Dit kan door middel van medicatie, maar ook kleine aanpassingen aan bijvoorbeeld uw lighouding kunnen helpen.

Psychisch: als u heeft gehoord dat genezen niet meer mogelijk is, dan kan dat veel met u doen. Emoties als verdriet, boosheid en angst zijn heel normaal. Zorgverleners in het verpleeghuis zijn er om u hiermee te helpen; u kunt praten met een verzorgende, psycholoog of geestelijk verzorger. Of juist met rust gelaten worden, als dat is wat u nodig hebt.

Sociaal: in de palliatieve fase is er aandacht voor u als mens. Hierbij horen ook uw naasten. Sociale zorg kan heel praktisch zijn, zoals het regelen van de juiste zorgindicatie. Echter, sociale zorg is ook hulp bij het versterken van contacten of het bieden van ondersteuning aan uw mantelzorgers.

Spiritueel: als u niet meer beter wordt, kan dit veel vragen oproepen, bijvoorbeeld over zingeving, geloof, afscheid nemen en loslaten. Samen met een zorgverlener kunt u op zoek naar zingeving die bij u past.

Verschillende zorgprofessionals en vrijwilligers

Afhankelijk van wat in uw situatie nodig of gewenst is, kunt u in aanraking komen met verschillende zorgverleners in het verpleeghuis en bij de palliatieve zorgverlening:

- helpende, verzorgende en verpleegkundige
- huishoudelijk ondersteuner
- welzijnsmedewerker
- medisch behandelaar (specialist ouderengeneeskunde, arts, verpleegkundig specialist)
- psycholoog, maatschappelijk werker, geestelijk verzorger
- fysiotherapeut, ergotherapeut, bewegingsagoog
- diëtist, logopedist
- getrainde vrijwilliger
- uw mantelzorgers

Aansluiten bij u en uw naasten en mantelzorgers

Al uw familie, vrienden en kennissen zijn van harte welkom in het verpleeghuis. Wij moedigen hen aan om betrokken te blijven, vragen te stellen en ervaringen te delen. Zo kunnen wij goed blijven aansluiten bij wat voor u en uw naasten belangrijk is en samen zorgen voor de juiste zorg.

Binnen het verpleeghuis houden u en uw mantelzorgers de regie. De routine, gewoontes en manier van zorgen die uw mantelzorgers gewend zijn, koesteren wij zoveel mogelijk binnen de muren van onze zorginstelling. Wij vullen aan met de zorg die nodig is en die thuis of door naasten niet (meer) gerealiseerd kan worden.

Praten over uw leven, wensen en grenzen

Wanneer genezen niet meer mogelijk is, kan het vooruitzicht onzeker zijn. Soms gaat de gezondheid geleidelijk achteruit, soms onverwacht sneller dan gedacht. Het is daarom belangrijk om tijdig en in alle openheid met u en uw naasten in gesprek te gaan: wat geeft uw leven betekenis, wat zijn uw wensen, en waar liggen uw grenzen? Dit doen we niet alleen op momenten dat het moeilijk wordt, maar vanaf het begin en gedurende uw hele woonperiode. Door deze gesprekken weten uw naasten en onze zorgverleners wat voor u echt telt. Dat geeft rust, duidelijkheid en vertrouwen.

De gesprekken voert u met zorgverleners, een medisch behandelaar of een geestelijk verzorger. De gesprekken gaan niet alleen over de noodzakelijke medische en lichamelijke zorg, maar ook over uw levenswijze, uw waarden en gewoonten en sociale contacten.

We bespreken bijvoorbeeld:

- Uw wensen rondom medische behandeling en comfortzorg
- Hoe u uw dagelijks leven graag invult, met uw gewoontes en rituelen
- Wat voor u belangrijk is op het gebied van geloof, levensbeschouwing of zingeving
- Uw zorgen en angsten over de toekomst
- Hoe uw naasten betrokken willen blijven
- Uw wensen rondom het levenseinde en afscheid nemen

Blijf in gesprek over uw zorg

Tijdens uw hele woonperiode blijven we met u in gesprek. Het kan zijn dat u op den duur van mening verandert over uw zorg. Dit is heel normaal en mag altijd. Wat nu nog ver weg lijkt, kan over een paar maanden ineens toch realiteit worden. Uw inzichten kunnen veranderen en uw grenzen kunnen verschuiven. Dit is helemaal oké. Vertel uw zorgverlener(s) gerust uw mening, ook (of juist) als die veranderd is.

Praten over het levenseinde

Wij begrijpen dat het levenseinde een lastig onderwerp kan zijn. Toch is het belangrijk om er tijdig over te praten met uw naasten en zorgverleners. Op deze manier weten wij welke wensen u heeft en welke vragen of zorgen er spelen. Dit kan eventuele angst en onzekerheid verminderen, rust brengen, en de regie over uw eigen leven bevorderen.

Belangrijke onderwerpen die u kunt bespreken:

- Wat is voor u (nog) kwaliteit van leven?
- Wilt u wel of niet behandeld worden in een ziekenhuis? Waarvoor wel en niet?
- Wilt u gereanimeerd worden?
- Wat wilt u dat een arts doet als u veel pijn heeft of op een andere manier lijdt?
- Wanneer wordt lijden voor u ondraaglijk?
- Wilt u een wilsverklaring opstellen?
- Heeft of wilt u een levenstestament?
- Heeft of wilt u een euthanasieverklaring?
- Wil u een vertegenwoordiger benoemen voor als u niet meer kan communiceren?
- Wie wilt u graag bij u/om u heen hebben ter ondersteuning?
- Welke wensen heb ik rondom mijn afscheid en uitvaart?

Tips voor de gesprekken:

- Neem gerust zelf initiatief om met een zorgverlener in gesprek te gaan
- Vraag om voldoende tijd
- Schrijf eventuele vragen vooraf op
- Vraag iemand voor bij het gesprek, twee horen meer dan één
- Deel uw vragen, zorgen en bedenkingen
- Vraag om uitleg als u iets niet begrijpt
- Maak aantekeningen tijdens het gesprek, of vraag om dit te doen
- Vraag om een samenvatting aan het einde

Informatie en afspraken vastleggen

Alle informatie en afspraken leggen we vast in uw zorgplan. Het zorgplan is van u en mag u altijd inzien. U bepaalt ook welke naasten toegang mogen krijgen tot uw zorgplan. Als uw mening ergens over verandert, dan wijzigen we dit in het zorgplan.

De allerlaatste fase

Er komt een moment dat de allerlaatste fase, de stervensfase, aanbreekt. Wanneer deze fase aanbreekt, en hoelang deze duurt, verschilt in elke situatie. Het kan acuut ontstaan door een gebeurtenis of zich langzamer aandienen. Wel zijn er vaak signalen dat het levenseinde nadert. Soms merkt u dat u meer slaapt, minder eet of drinkt, of dat uw ademhaling verandert. Sommige mensen zoeken juist de rust en trekken zich terug, terwijl anderen de nabijheid van dierbaren opzoeken. Naast lichamelijke veranderingen kunnen er ook gevoelens en vragen ontstaan over het leven, over afscheid nemen en over wat daarna komt.

In deze periode blijft ons team heel zorgvuldig toezien op uw comfort. We zorgen dat u geen pijn hoeft te lijden, dat u zich niet benauwd voelt, en dat u schoon en rustig ligt. Uw naasten zijn daarbij altijd welkom, zo vaak en zo lang als ze willen. We helpen hen waar nodig, zodat zij in alle rust bij u kunnen zijn en over u kunnen waken. Vaak zijn er ook praktische hulpmiddelen beschikbaar die hierbij kunnen ondersteunen, zoals een koppelbed of een waakmand.

Na het heengaan

Na het heengaan wordt de uitvaartondernemer ingeschakeld. Uw familie kan, als zij dat wensen, zelf de laatste zorg verlenen zoals wassen en aankleden, eventueel met ondersteuning van onze zorgmedewerkers. Dit kan ook geheel worden overgelaten aan de uitvaartondernemer. In veel gevallen is opbaring op de eigen kamer mogelijk. Wij informeren u en uw naasten over de specifieke mogelijkheden.

Nazorg voor naasten

Ook na overlijden blijven we betrokken. We bieden familie en naasten ruimte voor een nagesprek of een herdenkingsmoment. De meeste locaties organiseren een algemene herdenkingsbijeenkomst waarin alle overledenen uit het afgelopen jaar worden herdacht. Zo blijft er aandacht voor het gemis en voor de herinneringen die wij hebben gedeeld.

Colofon

Een initiatief van:
De Hoven en de netwerken palliatieve zorg Groningen

Jaar van uitgave: 2026
Vormgeving: Kiwi Ontwerpburo
Fotografie: Richard Kok
Eindredactie:
Desi Meijer (Coöperatie Dichtbij),
Sjoukje Eringa (De Hoven),
Jacqueline Tijhaar (netwerken palliatieve zorg Groningen)
Met dank aan: de cliëntenraad van De Hoven
Contact: j.tijhaar@dichtbij.coop

Meer weten?

Vraag uw zorgverleners om meer informatie